

12 e trefaldighet

Psalmer: S301, L145, L173, L183, S321, S329

Texter: 2 Mos 23:10-12, Gal 4:31-5:6, Mark 2:23-38

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Låt oss be!

Herre Jesus Kristus, hjälp oss så att ditt ord tränger ner i våra hjärtan och blir vår dyrbara skatt. Låt ditt ord ge oss frid och kraft att leva så som du lärt oss. Amen.

Vi lär oss i dagens texter hur Gud vill att vi ska tillämpa det tredje budet. Det lyder: *tänk på sabbatsdagen så att du helgar den*. Predikan idag följer ganska nära Luthers förklaring av budet i Stora katekesen.

Sabbat är ett hebreiskt ord som betyder vila. Under Gamla testamentets tid hade Gud avskilt den sjunde dagen och bestämt att den skulle vara vilodag. Då skulle både människor och arbetsdjur vara lediga. Gud hade bestämt att den skulle vara heligare än andra dagar. Och man höll den helig, eller helgade den, genom att respektera och lyda Guds befallningar kring den.

När det gäller vila i yttre bemärkelse angick budet bara Israels folk under Gamla testamentets tid. De skulle vara lediga från arbete den dagen så att både människor och djur fick möjlighet att vila och återhämta sig. Under tiden mellan de två testamentena började judarna tolka budet alltför snävt. Det ledde till missbruk. De lade till sina egna stadgar och började följa människobud istället.

I evangelierna hör vi på flera ställen att fariseerna kritiserade Jesus för vad han gjorde på sabbaten. Dagens evangelium är ett exempel. Vi hör hur de kritiserade Jesus för att han tillät sina lärjungar att göra sådant på sabbaten som enligt dem inte var tillåtet. Lärjungarna hade dragit ax när de gick genom några sädesfält. Enligt fariseerna var det ett arbete som var förbjudet. Fariseerna fokuserade på det som inte var tillåtet enligt egna tillämpningar. Men det var aldrig meningen att budet skulle bli till en tung börd, utan just en dag som gav tillfälle till återhämtning. Sabbaten var Guds goda gåva och inte en tung börda. Jesus sa i det sammanhanget: *Sabbaten skapades för människan och inte människan för sabbaten*. Han sa också: *Alltså är Människosonen Herre också över sabbaten*. Och det innebär att sabbaten har med Jesus att göra och att vi ska gå till honom för att lära oss vad den rätta sabbaten är.

Vi hör också om hur Jesus blev anklagad för sabbatsbrott när han botade mannen vid Betesda-dammen som varit sjuk i trettioåtta år, som det berättas om i Johannes 5:e

kapitel. Jesu svar på den anklagelsen förargade fariseerna än mer. Jesus svarade att han ständigt var verksam med att uppehålla skapelsen. Jesus gjorde på så sätt anspråk på att vara en gudomlig person. Det retade än mer. Genom sådana konflikter kring sabbaten blir det klart att fariseernas egna regler om vad som var tillåtet och otillåtet inte var giltiga. Det var tvärtom ett missbruk av lagen.

Men inte heller föreskrifterna kring sabbaten så som de är skrivna i Moseböckerna - och så som vi ser Jesus uppfylla dem - gäller för oss. På samma sätt är det med alla föreskrifter och stadgar i Gamla testamentet som är knutna till särskilda yttre ordningar, personer, tider och platser. Allt sådant har vi blivit befriade från i Kristus. Om vi ska förklara vad det nu innebär att fira sabbat kan vi göra det med katekesens ord: *Det betyder att vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord utan håller det heligt, gärna hör och lär oss det.*

Men det är en god ordning att vi också får en dags ledighet från arbete. Det kräver naturen av oss. Särskilt de som har ett hårt fysiskt arbete eller annars ett krävande arbete behöver en dag i veckan då de kan vila och återhämta sig. Liksom Israels folk under Gamla testamentets tid nyttjade sabbatsdagen till gudstjänst så är det en god ordning att vi kan ha en dag när vi kan fira gudstjänst. Det är svårt att annars få tillfälle till det. Men att fira gudstjänst är i Nya testamentet inte bundet till en viss tid eller dag så att det måste ske just den dagen som det var för Gamla testamentets folk. Ingen dag är bättre än någon annan utan vi kan fira gudstjänst varje dag om vi vill och kan få det att passa. Men det är bra att vi åtminstone kan komma överens om att samlas till gudstjänst på söndagarna. Det är en god ordning och en förmån att vi får ha det på det sättet.

Det tredje budets enkla förklaring är att vi ska använda vilodagen till att vinna kunskap om Guds ord. Men man ska inte uppfatta det så snävt att man inte får utföra något arbete den dagen. Man helgar vilodagen genom att begrunda Guds ord och det kan vi göra vilken veckodag vi vill.

För oss kristna borde varje dag vara en sådan dag, då vi övar oss i Guds ord. Vi borde umgås med Guds ord varje dag, bära det i våra hjärtan och tala om det. Varje gång vi tar upp Bibeln och läser helgar vi sabbaten. De dagar vi inte ägnar oss åt Guds ord förtjänar inte att kallas sabbatsdag även om vi är lediga från arbete. Att ha semester och gå sysslolösa klarar ogudaktiga människor rätt bra utan att de för den skull håller tredje budet. Guds ord däremot är den skatt som gör allting heligt, och det helgar även oss och vår dag. Varje gång man sysslar med Guds ord, hör, läser eller begrundar det, helgas personen, dagen och handlingen genom ordet. Att begrunda Guds ord är en början till en verklig uppfyllelse av det tredje budet.

Hela vårt liv och alla våra gärningar måste grunda sig på Guds ord om de ska kallas

heliga och välbehagliga för Gud. Om vår våra gärningar inte grundar sig på Guds ord är det oheligt för Gud. Så sker överallt där människor försöker vinna en egen rättfärdighet genom att lyda människobud om särskilda sabbatsdagar, högtider, kyrkorum och ordningar, fastor, tillåten och otillåten mat osv. Allt sådant har fått sitt slut i Kristus.

För att sabbatsdagen ska vara en rätt vilodag måste något ske helgar människan. Det sker genom Guds ord. Gud straffar dem som föraktar hans ord och inte vill höra det. Men vi ska inte bara höra det som vi lyssnar till vilket prat som helst, utan Gud vill att vi ska lära oss det och uppskatta det. Gud vill att vi ska växa till i andlig mognad. Han kommer en dag att kräva räkenskap av oss och fråga om vi hört, lärt oss och högaktat hans ord.

Vi ska passa oss för den synd som heter övermättnad. Då tänker man: ”det där har jag redan hört en gång så jag behöver inte höra det igen”, eller, ”det där har jag redan läst både en eller två gånger”. Det är ett farligt tillstånd som djävulen lurar människor in i för att sedan ta ifrån dem Guds ord helt och hållet. Vi ska komma ihåg att vi lever i djävulens rike för det heter: *hela världen är i den ondes våld*. Han vilar varken dag eller natt utan försöker ständigt överrumpla oss och väcka otro och onda tankar i våra hjärtan mot buden och trosartiklarna. Därför måste vi alltid ha Guds ord i våra hjärtan, läsa och arbeta med det, tala om det, lyssna till det och begrunda det. Annars bryter sig djävulen in och ställer till med stor skada.

Guds ord har det löftet med sig att det inte ska vända tillbaka utan att bära frukt. Det ger hjärtat insikt, det ger en ny glädje och ger själen ro, och det skapar rena hjärtan och tankar. Guds ord är inte kraftlösa och döda ord utan verksamma och levande ord. Även om inget annat får oss att ägna oss åt Guds ord så borde vi göra det för att skrämja djävulen och jaga honom på flykten, för han kan som sagt inte tåla att höra Guds ord. Och om vi sysselsätter oss med Guds ord så finns en början till en verklig uppfyllelse av det tredje bud hos oss.

När vi ser tillbaka på vår vecka, senaste månaden, eller hela vårt liv, och samtidigt ser framåt mot den dag då Gud ska kräva räkenskap av oss och utforska hur vi hört, lärt oss och följt hans ord börjar vi skämmas. Många gånger har Bibeln fått lega utan att ens öppnas på fler dagar, för att inte tala om efterlevanden. Men vi behöver inte frukta för den dag då Gud ska ställa oss till svars. För evangeliet förkunnar en hemlighet för oss. Gud har sänt oss svaga syndare en gudomlig Frälsare. Jesus frälste oss genom att fullkomlig hålla det tredje budet i vårt ställe. Som 12-åring lyssnade Jesus gärna till Guds ord och lärde sig det och alla häpnade över hans förstånd. Ingen kunde överbevisa honom om synd på någon enda punkt. Och slutligen frälste Jesus oss genom att dö för alla våra synder. Det heter om honom och oss: *Vi gick alla vilse som får, var och en gick sin egen väg, men all vår skuld lade HERREN på honom.*

(Jes 53:6)

Nu visar det tredje budet oss att Gud vill att vi ska tacka honom för hans godhet genom att hålla hans ord heligt, gärna höra och lära oss det. När vi hört evangeliet kan vi säga: *Hur ljuvligt smakar inte ditt tal! Det är sötare än honung för min mun.*

(Ps 119:103) Och vi kan instämma med David när han skriver i Ps 116:

Vänd om till din ro, min själ, för HERREN har varit god mot dig.8 Du har räddat min själ från döden, mitt öga från tårar, min fot från fall.9 Jag ska vandra inför HERREN i de levandes land.10 Jag tror, därför talar jag, jag som plågades svårt...

12 Hur ska jag återgälda HERREN alla hans välgärningar mot mig?13 Jag vill höja frälsningens bägare och åkalla HERRENS namn, Amen.

Låt oss be!

Vi tackar dig Jesus att du trätt i vårt ställe och levtt ett fullkomligt liv i lydand för Guds bud, och vi tackar dig för att du med ditt offer renat oss från alla vår synd. Och vi tackar dig för att du låtit oss få höra ditt underbara evangelium som ger våra själar ro, det är den rätta sabbaten. Ge oss förstånd och god vilja att tacka för din gåva med allt vad vi säger och gör. Amen.